

Vapaa-ajan lautakunnan lausunto tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomukseen

Vapaa-ajan lautakunta 25.08.2022 § 58
559/00.03.00.00.01/2022

Valmistelija

kulttuurituottaja Sini Lundgren, sini.lundgren@salo.fi, 02 778 4983,
kulttuurituottaja Suvi Aarnio, suvi.aarnio@salo.fi, p. 02 778 4982.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 13.6.2022 § 44 merkinnyt tarkastuslautakunnan jättämän arviointikertomuksen tiedoksi sekä velvoitti kaupunginhallituksen antamaan lokakuun 2022 loppuun mennessä selvityksen toimenpiteistä, joihin on ryhdytty arviointikertomuksessa mainituissa asioissa.

Arviointikertomuksessa todetaan vapaa-ajan lautakunnan alaisten palveluiden osalta seuraavaa:

Kulttuuripalvelut

Tarkastuslautakunta toteaa positiivisena, että kaupungin omat kulttuurituottajat ovat koordinoineet kulttuuriin liittyvää toimintaa ja Kulttuurikumppaneitten ja muiden kanssa kasvava yhteistyö onkin ollut hyvää ja näkyvää.

Tarkastuslautakunta kannustaa vapaa-ajan lautakuntaa arvioimaan kulttuuritoimintaa Salossa niin, että se on mahdollisimman laajaa ja monipuolista.

Vastaus:

Yleiset kulttuuripalvelut edistää ja tukee salolaista kulttuuritoimintaa ja on mukana tuottamassa taide- ja kulttuuripalveluita kaikenikäisille kuntalaisille eri puolilla Saloa. Työtä tehdään sektori- ja toimialarajat ylittävästi ja poikkihallinnollisesti tiiviissä yhteistyössä niin kaupungin omien toimijoiden, kuin eri taide- ja kulttuurialojen edustajien kanssa. Yhteistyö on palveluiden monipuolisuuden ja saavutettavuuden kannalta välttämättömyys, sillä Salossa ei museoita lukuun ottamatta ole muita kunnallisia kulttuurilaitoksia. Esimerkiksi kaikki teatterin, tanssin, sirkuksen ja musiikin palvelut hankitaan tai osarahoitetaan avustuksin ja ostopalveluina.

Vuonna 2021 yhteistyötä tehtiin 34 yhdistyksen ja 78 yksittäisen taiteilijan kanssa. Niin sanottua omaa toimintaa (tuotanto- ja/tai koordinaatiiovastuu kulttuuripalveluilla) ovat muun muassa kulttuuritila Näkkärin Yleisöperjantai ja Lasten lauantai -kausiohjelman tuotanto, kaikille Salon varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppilaille suunnattu kulttuurikasvatussuunnitelma Nappula, yleinen lastenkulttuuritoiminta ml. loma-aikojen ohjelma ja lastenkulttuurin teemakuukausi, kulttuurihyvinvointiin liittyvä työ kuten vierailut laitoksissa ja hoivakodeissa (kesämuusikko, Kesäkulkurit, muu kiertuetoiminta) sekä salolaisen taide- ja kulttuurikentän yhteiskehittäminen mm. Kulttuurikumppanit -yhteistyöelimen kanssa.

Yhteistyössä (avustuksin tai ostopalveluna) yhdistysten ja paikallistoimijoiden kanssa tuotettuja palveluita ovat muun muassa musiikkitapahtumat kuten Salo Jazz festival ja ympärivuotinen konserttitoiminta, Salo Irish festival, Lasten laulukaupunki -festivaali ja Raatalan Humpparalli, kulttuurinen kotiseututyö ja kylien taide- ja kotiseututapahtumat kuten Pimeän peitto raottuu Perniössä, Kuujoen Viljamakasiinin kesänäyttely, Ruukkipäivä Mathildedalissa ja opastetut kävelyretket, Salon taidelainaamon palvelut, Wiurilan kesä -kuvataidenäyttely ja laatu elokuvien sekä baletti- ja oopperataltiointien

näytökset Bio-Salossa. Kaupungin sisäistä yhteistyötä on puolestaan tehty projekteissa kuten sähkökaappien maalausprojekti, kirjaston Lukeva Salo -hanke sekä Kesä yhdessä -kiertue Salon kylissä ja kaupunginosissa.

Rajoituksista ja epävarmuudesta huolimatta, vuonna 2021 tapahtumia tuotettiin 170, joista 80 "omia" ja 90 yhteistyössä tuotettuja. Kävijöitä/osallistujia tapahtumat keräsivät noin 36000 henkeä. Lukuihin ei ole laskettu mukaan yleisavustuksen saajia, jotka pitävät sisällään mm. teatterit, jotka ovat suurimpia kulttuuripalveluiden tuottajia Salossa.

Kulttuuripalveluita toteutetaan suurella sydämellä, innostuksella ja taidolla. Olemme ilahtuneita ja kiitollisia siitä, että tehty työ on saanut niin paljon näkyvyyttä ja tunnustusta. On kuitenkin syytä olla realistinen ja huomioida työmäärän laajuus sekä resurssien niukkuus määrärahojen, tilojen ja viestinnän osalta.

Yleisissä kulttuuripalveluissa työskentelee kaksi kulttuurituottajaa, joista lastenkulttuurin tuottajan tehtävä on uusi (10/2019 alkaen). Toimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), jonka uudistumisen myötä esimerkiksi kulttuurihyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä kulttuurinen kotiseututyö kytkeytyvät entistä vahvemmin osaksi kulttuuripalveluiden työskentelyä.

Kulttuuripalveluiden tuotantoon varattu määräraha on vuonna 2022 noin 300 000 euroa, joka jakautuu avustuksiin 160 000 € avustuksiin ja ostopalveluihin noin 137 000 €. Vuonna 2019 saadun työntekijäresurssin mukana ei tullut lisämäärärahaa palveluiden kehittämiseen ja toteuttamiseen vaan aiempi yhden kulttuurituottajan koordinoima määräraha jaettiin kahdelle kustannuspaikalle. Salossa kulttuuriin panostetaan Kuntaliiton raportin (2020) mukaan huomattavasti vähemmän kuin vertailukunnissa, joissa esimerkiksi teatteriin, tanssiin ja sirkukseen sijoitetaan 21-45 €/asukas ja musiikkiin 8-27 € / asukas. Salossa vastaavat luvut ovat 1 € / asukas.

Määrärahan suuruudella on suora vaikutus palveluiden monipuolisuuteen, laatuun ja saavutettavuuteen. Esimerkiksi kulttuurikasvatussuunnitelman toteutus nykyisillä resursseilla ei mahdollista lisäsisältöjä kuten työpajoja museokäyntien ohien tai laajempia konsertti- ja esityskiertueita kouluille. Ostopalveluhankintoja ja avustuksia vakiintuneille, pitkäaikaisille palvelutuottajakumppaneille on jouduttu pienentämään, jotta palveluita voidaan hankkia myös uusilta tahoilta. Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää nykyistä suurempaa kuntarahoitusosuutta, jotta toimijat, kuten teatterit, voisivat päästä valtionosuuksien piiriin. Taiteen ammattilaisten työstä on haastavaa maksaa työehtosopimusten mukaista korvausta. Palveluiden säännöllinen ja yhdenvertainen toteutus koko Salon laajuudessa on nykyresurssein mahdotonta ja palvelut jäävät kertaluontoisiksi ja yksittäisiksi.

Osa toiminnasta (kulttuurikasvatus ja taidepalvelut laitoksissa) on osa ihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutumista eri elämänvaiheissa ja siten pääsääntöisesti maksuttomia. Osa kuluista voidaan kattaa pääsylipputulolla, osallistumismaksuilla tai ulkopuolisella rahoituksella. Elävän kulttuurin, sen monipuolisuuden ja laadun takaamiseksi, ei kaikkea toimintaa voida tuottaa markkinavetoisesti. Kunnallisten kulttuuripalveluiden tehtävänä on myös mahdollistaa ja luoda edellytyksiä kokea uutta ja erilaista, tähän pyrimme muun muassa tuomalla taiteen ja kulttuurin osaksi kaupungin arkea, erilaisiin tapahtumiin ja paikkoihin kuten kansallispuistoon tai liikuntatapahtumiin.

Työmme perustuu avoimuuteen, läpinäkyvyyteen sekä vuorovaikutukseen. Yhteistyö Kulttuurikumppanien kanssa pitää meidät ajan tasalla ajankohtaisista kipukohdista, joista tilakysymys on akuutti. Taide- ja

kulttuuritoimijoilla on erilaisia tarpeita toimintansa järjestämiseen (mm. pysyvä / kausiluonteinen harjoittelutila, esitystilat, konserttitilat, yhteispuvustamo). Tällä hetkellä ei ole olemassa kulttuuritoimijoiden vaihteleviin tarpeisiin yhdenmukaista käytäntöä, jonka kautta toimijat saisivat varata ja vuokrata kaupungin tiloja. Lisäksi tilojen, joissa yleisöpalveluita tuotetaan, sisäilmaongelmat yms. haasteet tulisi huomioida ja korjata tai etsiä korvaavaa tilaa vaikkapa tyhjillään olevista kaupungin tiloista.

Keväällä 2022 toteutetun, kulttuuriohjelmaan liittyvän kyselyn (523 vastausta) vastaukset ovat linjassa omien havaintojemme kanssa. Vastaajista 92 % piti omalle hyvinvoinnilleen tärkeänä viihtyisää elinympäristöä, jossa taidetta ja tapahtumia olisi ympäri vuoden ja 78 % että kulttuuri on osa arkea ja yllättää uusissa paikoissa. Taide- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytysten tukemista kannatti vahvasti 80 % ja 76 % tärkeää oli se, että Salon kaupunki panostaa kulttuuriin. Samassa kyselyssä ilmaistiin useaan otteeseen huoli siitä, miten toimijat jaksavat tuottaa taide- ja kulttuuripalveluita, kun siitä suuri osa tehdään tällä hetkellä talkootyönä - oli kyse taiteen ammattilaista tai harrastajista.

Kesällä 2022 toteutettiin myös taide- ja kulttuuritoimijoille suunnattu kysely. Kysyttäessä, mikä on kaupungin tuen ensisijainen käyttökohde, enemmistö vastasi palkat, palkkiot sekä tilavuokrat ja muut juoksevat kulut. Mikäli tuki nousisi, sillä varmistettaisiin toiminnan jatkuvuus, kehitettäisiin uusia ideoita ja nostettaisiin palveluiden laatua. Taloudellisen tuen lisäksi toimijat toivoivat kaupungilta tiedotus- ja markkinointitukea, verkostoitumismahdollisuuksia sekä tiloja erilaiseen toimintaan.

Myös kulttuuripalveluiden viestintä nousi kyselyistä esiin kehittämiskohteena. Laajentunut toiminta vaatisikin ehdottomasti entistä laajempaa tiedottamista ja markkinointia, jotta kuntalaiset löytäisivät itselleen mieluista kulttuuritarjontaa. Kulttuurituottajien työnkuva on kuitenkin hyvin laaja ja tiedotukseen ja markkinointiin jää usein valitettavan vähän aikaa. Lisäksi tähänkin suunnattu määräraha on varsin pieni, vuositasolla n. 3000 euron luokkaa (2022). Tämä ei mahdollista edes lehti-ilmoitusta kerran kuukaudessa.

Kulttuuria ja taidetta kaivataan ja sen äärelle tullaan etsimään muun muassa hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, uutta energiaa, aktiivista vapaa-aikaa, kotiseututunnetta – Salossa ihan samalla tavalla kuin missä tahansa muuallakin. Jotta palveluita pystytään kehittämään ja tuottamaan monipuolisesti, laajasti ja laadukkaasti, tulisi yleisten kulttuuripalveluiden resursointi arvioida uudelleen niin että palvelutoiminnalla pystytään vastaamaan kuntalaisten toiveisiin ja yhteistyökumppanien tarpeisiin aiempaa vahvemmin.

Esittelijä	Sivistyspalveluiden johtaja
Päätösehdotus	<ol style="list-style-type: none">1. Vapaa-ajan lautakunta päättää antaa tarkastuslautakunnalle edellä olevan vastauksen tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa esiin nostettuihin asioihin.2. Vapaa-ajan lautakunta lähettää kaupunginhallitukselle tiedoksi vastauksen ja toimenpiteet, joihin on ryhdytty arviointikertomuksessa mainituissa asioissa.
Päätös	Vapaa-ajan lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Merkittiin, että vs. taloussuunnittelija Jenna Lehti poistui tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.34.

Tiedoksianto

Talouspalvelut